

ISABEL FUENTES
El gen fuera de la ley
Ed. Turpial. 2015.

Catalina Luque

Professora de Llengua i Literatura
IES Antoni Llidó

El passat juny Tim Hunt, premi Nobel de Medicina del 2001, va dimitir del seu càrrec a l'University College de Londres a causa d'unes desafortunades declaracions durant una xerrada a Corea del Sud sobre la presència de dones als laboratoris. L'eminència va declarar que "passen tres coses quan es treballa amb dones amb un laboratori: t'enamores d'elles, elles s'enamoren de tu i, quan les critiques, ploren". En declaracions posteriors a la BBC el premi Nobel va intentar justificar-se i va afegir que "és terriblement important que hom pugui criticar les idees d'altres persones sense criticar-les a elles. I si ploren, hom pot frenar-se i no arribar a la veritat absoluta".

Les declaracions de Hunt, que ell va considerar un comentari humorístic, provocaren un terratrèmol a les xarxes socials i van posar de relleu la situació de les dones a la ciència i els problemes més greus als quals ens enfrontem (falta de motivació a l'hora d'estudiar carreres científiques, menyspreu de la seua capacitat i falta de visibilitat). Si esta polèmica servirà per a millorar la situació de les dones a la ciència o si simplement és un producte efímer més de l'era dels 140 caràcters es veurà amb el temps. Temps terribles on qualsevol es pensa que pot ser Wilde o Jardiel o Gómez de la Serna (i dic això tant pels amants de twitter com pel mateix Hunt!).

Tot això ve pel fet que estem parlant d'una novel·la que tracta de dones científiques que fan ciència a un laboratori i d'una autora que és una dona científica. Isabel Fuentes és llicenciada en Biologia i doctora en Museologia de Ciències Naturals i Humanes i ha desenvolupat la seua tasca professional a la Residencia de Estudiantes, el Museu Nacional de Ciències Naturals, la Fundació La Caixa i altres institucions.

La novel·la narra les desventures professionals i personals de Celia Fernández, una biòloga que intenta trobar un lloc al món de la investigació. Al començament de la novel·la Celia veu fracassar les aspiracions d'aconseguir una plaça per oposició, no per falta de mèrits ni de capacitats sinó per l'animadversió de la seua cap (també dona) que la veu com una amenaça i manipula el tribunal sense cap escrúpols.

Per una sèrie de casualitats la Celia troba una feina ocasional als laboratoris de la Policia Judicial on ha

d'enfrontar-se al seu superior (home esta vegada) que es caracteritza tant per ser una nul·litat total per al treball de laboratori com per ser un amant dels caragols en salsa. Ací és on la novel·la comença a moure's cap el thriller perquè Celia es converteix en part important d'una investigació que necessita dels seus coneixements sobre l'ADN per a enviar a la presó a un pizzer de València que és el cap d'una important família mafiosa que ha fet fortuna amb la xufa transgènica.

I és mentre investiga l'ADN del pizzer que fa un descobriment que pot obrir-li les portes dels millors centres d'investigació mundial: hi troba una inusual mutació en els receptors de l'hormona de l'oxicitidina. Esta hormona és la responsable, entre d'altres, de l'amor maternal, l'enamorament o la confiança. La mutació en els receptors podria provocar alteracions del comportament relacionades amb la violència.

No podem continuar explicant l'argument. Solament dir que Celia no dubtarà a transgredir algunes normes ètiques bàsiques de la investigació policial i de la condició humana, actitud amb la qual posa en perill l'èxit de l'operació i a ella mateixa. Precisament el desenvolupament de la trama negra de la novel·la és un dels punts febles perquè algunes reaccions i solucions no són massa versemblants ni acaben de funcionar.

Tampoc no està, al meu parer, acabat d'aconseguir el to de la veu narrativa. L'objectiu és donar una imatge irònica del món de la investigació i també dels personatges però l'acumulació d'ironia fa que de vegades el lector tinga la sensació que està llegint un monòleg del Club de la Comèdia i no una novel·la. Alguns dels personatges (per exemple Marta, la doctora amiga de Celia i directora d'una clínica d'anàlisis, sembla acabada d'eixir d'un episodi de *Sexe en El Barrio de Salamanca*) i algunes de les situacions són més pròpies de les comèdies televisives. La visió deformant solament va dirigida a fer explícits tòpics (en les relacions familiars, socials, laborals i de parella) sense cap altre objectiu aparent. L'humor de vegades és gruixut, poc fi, allunyat de la sofisticació dels mestres de l'humor que ja no són Toole i companyia sinó Buenafuente i seguidors.

Però tornem a les dones i la ciència. En esta novel·la els homes tenen una pobra presència al laboratori. La responsabilitat científica està a càrrec exclusiu de les dones. I veiem dones que conspiren, que lluiten pel poder en un departament, per una subvenció, per fotre el treball d'una altra companya, que abusen de la tecnologia per a aconseguir els seus desitjos particulars sense tenir en compte l'ètica i que utilitzen la informació sense massa escrúpols. Dones que són un desastre a la cuina, amb una vida sexual com a mínim complicada... Que les dones ploren al laboratori? Hunt no sobreviuria ni tres segons en este món de dones científiques per molt premi Nobel que siga i molt aire de comèdia que pugui tenir la novel·la!

